

Osa 1. Opettajuus rajattomana työnä

Anna Lohman

Organisaatiopsykologi PsM, KTM,
työnohjaaja (STOry),
organisaatiokonsultti (FINOD)

Marjukka Laurola

Organisaatiopsykologi PsM
organisaatiokonsultti (FINOD)
palvelumuotoilija

Opettajan työ on niin sanottua rajatonta työtä. Tämä tarkoittaa sitä, että useat eri henkilöt ja tahot voivat esittää vaatimuksia siitä, mitä opettajantyössä pitäisi tehdä tai miten sitä työtehtävää tulisi hoitaa. Toisaalta ei myöskään ole tarkasti määritelty, milloin jonkin tehtävän tai työn osa-alueen on tehnyt niin sanotusti riittävän hyvin.

Työn vaatimusten lisääntyessä voi olla vaikeaa hahmottaa, kuinka paljon mihinkin työtehtävään tulisi panostaa. Opettajiin kohdistuvat rajattomat vaatimukset saattavat altistaa riittämättömyyden tunteelle. Moni opettaja yrittää torpata tätä tunnetta tekemällä työtään mahdollisimman hyvin, kaikkensa antaen.

Tässä osiossa keskitymme pohtimaan yhdessä sitä, millainen on riittävän hyvä opettaja.

Katsaus omiin odotuksiin

- Millaisena näkisit täydellisen opettajan prototyypin?
- Kuinka realistinen tämä kuva olisi?
- Missä määrin tämä täydellisyys olisi tavoitettavissa?

- Ethän käytä ideaalikuvaä mittatikkuna?

Palauta mieleesi omat parhaat
opettajasi. Mitä muistat heistä?
Mikä jätti jäljen/teki vaikutuksen?

Mitä voisit ottaa tästä matkaasi/viedä
omaan arkeesi?

Näkökulma:
Olivatko parhaat opettajasi
täydellisen opettajan prototyyppejä?

Työn rajattomuus ja omat vaatimukset

Vaikka opettajilta vaaditaan paljon, eivät kaikki vaatimuspaineet tule aina pelkästään ympäristöstä. Harva olisi edes päätenyt akateemiselle opinpolulle ilman tunnollisuutta ja jonkinlaista vaativuutta. Huomaamatta tämäkin saattaa tehdä hankalaksi asettaa työn tekemiselle rajoja – kaiken kun voisi aina tehdä hiukan paremmin.

Jos toteaa, että opettajan työn rajattomuuden vuoksi kaikessa ei voi vaatia itseltään kiitettävää suoritustasoa, on tultava ns. kasin opeksi. Vaikka moni ope sanoo oppilailleen kasin olevan hyvä numero, voi tuntua yllättävän hankalalta olla itse ammatissaan vain ”ihan hyvä”, kelvollinen ja mukiinmenevä. Sisimmissämme kun usein haluaisimme olla työssämme loistavia.

Jos päätyy tavoittelemaan arkista kasia, se ei kuitenkaan voi tarkoittaa sitä, että päätyy tekemään kaiken haljun kädenlämpöisesti ja ”vähän sinne päin”. Tällöin työstä häviää merkityksellisyys. Onkin oltava tarkkana sen kanssa, mitkä asiat haluaa tehdä sydämellä paneutuen ja minkä kanssa voi päästää itseään vähemmällä.

Millainen olisi kasin ope?

- Mitkä asiat työssäsi vaativat suurta panostusta tai tuntuvat sinusta erityisen arvokkailta ja tärkeiltä, sellaisilta mistä et ainakaan halua luopua? Mihin osaan työstäsi haluat paneutua kiitettävästi?
- Missä työn osa-alueissa kuutonen voisi olla ihan riittävä numero?
- Olisiko työssä jotain sellaista, minkä voisi jättää vähemmälle (tai jopa karsia kokonaan pois)?
- Keskustelkaa pienissä ryhmissä:
 - Mikä on kellekin työssä tärkeintä ja merkityksellisintä?
 - Millaisia rajouksia työn suhteen muut ovat tehneet?
 - Mitä voisitte toisiltanne oppia?
 - Millaisista uusista rajoista saattaisit itse hyötyä – mikä auttaisi parantamaan balanssia arjessa?